

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Českém Krumlově rozhodl samosoudkyní JUDr. Milenou Hrdličkovou ve věci |
nezletilých dětí [celé jméno nezletilého], [datum narození]

[celé jméno nezletilého], [datum narození]

bytem [adresa otce a matky]

t. č. DD [anonymizováno], [část obce a číslo], [PSČ] [obec]

v řízení zastoupeny městem Kaplice, orgánem sociálně-právní ochrany dětí jako procesním
opatrovníkem

dětí rodičů: [celé jméno matky], [datum narození]

bytem [adresa otce a matky]

t. č. [část obce a číslo], [PSČ] [obec]

[celé jméno otce], [datum narození]

trvale bytem [adresa nezletilého a otce]

nyňi pro příjem pošty:

[anonymizována dvě slova], [PSČ] [obec]

o zbavení rodičovské odpovědnosti matky

za účasti: Okresní státní zastupitelství v Českém Krumlově

takto:

- I. [celé jméno matky], [datum narození] se zbavuje rodičovské odpovědnosti k nezletilému [celé jméno nezletilého], narozenému [datum] a k nezletilému [jméno] [celé jméno nezletilého], narozenému [datum].

- II. Matce se zachovává právo osobního styku s dětmi, a to pod dohledem příslušného zařízení či osoby v jejíž péči nezletilé děti budou.
- III. Účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Město Český Krumlov, OSPOD soudu podalo návrh na zbavení rodičovské odpovědnosti matky shora uvedených nezletilých dětí. Město návrh zdůvodnilo tak, že matka proti svým dětem spáchala úmyslný trestní čin a byla shledána vinnou z přečinu ohrožování výchovy dítěte, kdy svým chováním úmyslně ohrozila rozumový a citový vývoj dětí, fyzicky je nepřiměřeně opakovaně trestala, přihlížela násilí na dětech, které páchal její druh, děti nikterak neuchránila. Vedle toho navrhovatel sdělil, že děti jsou v ústavu, matka je v podstatě nekontaktuje, ač jí byla uložena povinnost dětem odškodnit nemajetkovou újmu, dosud k tomu nedošlo.

2. Opatrovnický spis nezletilých dětí [anonymizováno] je veden u podepsaného soudu pod sp. zn. 8 P 28/99. Z tohoto spisu je prokázáno, že oba nezletilí chlapci jsou v současné době zařazení v ústavní výchově, když ústavní výchovu vykonávají v Dětském domově [část obce]. Ve stejném domově jsou ještě polorodí sourozenci [příjmení].

3. Rozsudek podepsaného soudu č. j. [číslo jednací] ze dne [datum rozhodnutí] prokazuje, že tímto rozhodnutím byla nad výchovou nezletilého [křestní jméno nezletilého] nařízena ústavní výchova. Důvodem pro nařízení ústavní výchovy bylo důvodné podezření nepřiměřeného trestání dítěte v rodině. Na těle nezletilého byly nalezeny modřiny. Chlapec chodil do školy celkově zanedbaný, ušmudlaný, neměl obědy, byl hladový. Diagnosticky bylo zjištěno, že jde o velmi zanedbané dítě, povaha dítěte je extrovertně zaměřena, simplexně emočně neutvořená. Dítě bylo výchovně zanedbané. Další rozhodnutí podepsaného soudu ze dne [datum rozhodnutí] č. j. [číslo jednací] prokazuje, že tímto rozhodnutím byla ústavní výchova nařízena u nezletilého [křestní jméno nezletilého]. S odůvodněním tím, že v péči o nezletilého bylo zjištěno závažné nedostatky. Matka i její druh jsou trestně stíháni pro podezření z nepřiměřeného fyzického trestání nezletilého. Z těchto důvodů, v podstatě všechny děti z rodiny, byly postupně odejmuty. Nezletilý se sám vyjádřil, že se k matce vrátit nechce. Dále bylo konstatováno, že otec podmínky pro převzetí nezletilého nemá.

4. S návrhem navrhovatele matka nesouhlasila. Tvrdila, že je všechno vylhané, o děti se starala a starat chce. Děti jí mají rády. S dětmi je v kontaktu.

5. Otec nezletilých dětí doporučil, aby bylo rozhodnuto v souladu s návrhem.

6. Kolizní opatrovník zastupující v řízení zájmy nezletilých dětí navrhl, aby matka byla zbavena rodičovské odpovědnosti s vědomím, že jde o vážný zásah do rodičovské odpovědnosti. Poukázal na trestnou činnost matky na dětech, potom na pohovor s nezletilými chlapci. Dále odkázal na přístup matky k nezletilým dětem a skutečnost, že dosud ani neodčinila nemajetkovou újmu, kterou dětem způsobila.

7. V podstatě stejným způsobem navrhovalo i Okresní státní zastupitelství v Českém Krumlově, které do řízení vstoupilo. Shledalo návrh důvodným ve smyslu § 871 odst. 2 obč. zákoníku, když je zřejmé, že matka se na dětech dopustila trestného činu, za který byla pravomocně odsouzena. Šlo o úmyslnou trestnou činnost. Současně OSZ poukázalo i na přístup otce k nezletilým dětem, a na celkovou úroveň péče matky o nezletilé a její aktuální situaci.

8. V rámci ústavní výchovy byla prováděná pravidelná šetření a s chlapci hovořeno. Na podzim ([datum]) město Český Krumlov sdělilo soudu následující: Chlapci jsou v ústavu 1,5 roku. Jsou spokojeni, mají kamarády. Jsou spolu na pokojích. Chlapci sdělili, že s rodiči v kontaktu nejsou, nepamatují si telefonní číslo. Rodiče pozdravovali. Ve stejném období bylo provedeno sociální šetření u matky. Ta žila v [obec] se svým přítelem, panem [jméno]. Měla zájem děti kontaktovat telefonicky, ale nikdo telefon nezvedal. Matka a její přítel nebyli zaměstnáni. Z další zprávy o

průběhu ústavní výchovy, která byla zpracována v říjnu 2023 se zjistilo, že chlapci byli několikrát propuštěni na hostitelský pobyt, o chlapce projevila zájem hostitelka paní [příjmení], chlapci výrazný zájem o hostitelskou rodinu neprojevili. Chlapci se v zařízení adaptovali poměrně dobře, [křestní jméno nezletilého] je v 9. třídě, [křestní jméno nezletilého] navštěvuje 6. třídu praktické školy. [křestní jméno nezletilého] má problémy s učivem, má základní nedostatky ve znalostech. [křestní jméno nezletilého] prospívá ve škole dobře. Dále město Český Krumlov sdělilo, že druh matky je ve výkonu trestu, matka se přestěhovala ke své matce paní [příjmení] na [část obce]. Spolu s nimi žije zletilý [jméno]. Chlapci projevují zájem o krátkodobý pobyt u babičky za účelem setkání s bratrem [jméno]. Současně město sdělilo, že matka neupravila své poměry, ačkoliv snahu deklaruje. Za chlapci nejedí, snaží se s nimi udržovat telefonický kontakt. Je v telefonickém kontaktu i s panem [jméno].

9. Soud sám ([křestní jméno nezletilého]) i prostřednictvím opatrovníka informoval nezletilé děti o zahájeném řízení. Prostřednictvím opatrovníka bylo zjišťováno stanovisko dětí k podanému návrhu a současně jim nabídnuta možnost účasti u soudního jednání. [křestní jméno nezletilého] účast u soudního jednání odmítl. Po vysvětlení, co znamená zbavení rodičovské odpovědnosti, v podstatě chlapci uvedli, že jim je to jedno, kdo o nich bude moci rozhodovat, případně matčino zbavení rodičovské odpovědnosti jim v zásadě nevadí. [křestní jméno nezletilého] uvedl, že o kontakt s matkou příliš nestojí, viděl jí u babičky, k babičce jel zejména kvůli bratrovi [příjmení]. Kdyby tam [příjmení] nebyl, ani za babičkou by nejel. [křestní jméno nezletilého] se zmínil v tom smyslu, že by se rád zúčastnil soudního jednání, aby setkal s matkou, zabránila mu v tom však nemoc, neboť doléčuje diagnostikovanou klíšťovou encefalitidu. V posledním období s matkou nebyl ani v telefonickém kontaktu. Při pohovoru s dětmi obě děti hovořily spontánně, jsou spolu na pokoji, odpovídaly na pokládané dotazy, zmiňovaly se o škole a své školní prosperitě. Zmiňovaly ještě i prázdniny, pobyt na táboře. Matka se k pohovoru nedostavila, uvedla, že má více věcí k řešení. Telefonicky prezentovala svůj zájem o syny, zájem uspořádat si poměry a děti převzít. Potvrdila k dotazu opatrovníka kontakt s odsouzeným panem [jméno].

10. Rozsudek Okresního soudu v Českém Krumlově [číslo jednací] ze dne [datum rozhodnutí] ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. [číslo jednací] prokazují odsouzení matky dětí a jejího partnera, a to u matky přečin ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. d), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku a u druhá přečin týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. c) d) trestního zákoníku a přečin ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. d), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. Rozsudek prokazuje odsouzení pana [jméno] k úhrnnému trestu odnětí svobody ve výměře 2 roky se zařazením do věznice s ostrahou a v případě obžalované [celé jméno matky] trest odnětí svobody 20 měsíců s podmíněným odkladem na dobu 3 roků. Dále rozsudek prokazuje povinnost matky a jejího druhá mimo jiné společně a nerozdílně, zaplatit nemajetkovou újmu [jméno] ve výši 50 000 Kč, [jméno] ve stejné výši. Z výroku rozhodnutí trestního soudu je zřejmé, že matka dětí od roku 2019 do ledna 2022 v místě bydliště trestala své děti za drobné prohřešky údery rukou a vařečkou na tvář a hýždě bez způsobu zranění a zejména přihlížela nepřiměřenému fyzickému trestání všech dětí ze strany obžalovaného [jméno], když tomuto v jeho jednání nebránila, nijak to neřešila, ani to neoznámila a současně shora vymezenou dobu oba obžalovaní, vyjma krátkého období, kdy byl partner matky [jméno] ve výkonu trestu, nezajišťovali dětem vhodné životní podmínky pro jejich rozvoj, žili v nevyhovujících životních podmínkách v nevybaveném bytě, spali na dekách na holé zemi, doma měli štěnice, domácnost byla několik měsíců bez elektrické energie, nenaučili děti základní hygienické návyky, nezajišťovali jim dostatečné teplé oblečení, nechávali je stát na hanbě, nezajišťovali jim patričnou lékařskou péči a potřebná lékařská vyšetření. A to i přesto, že nezletilý [křestní jméno nezletilého] potřeboval intenzivní podporu psychologa a další děti potřebovaly odborné lékaře.

11. Otec se ve věci nevyprávěl, jen potvrdil, že s rodinou nežije, bydlí na ubytovně ve [obec], vyživovací povinnost k dětem si neplní, neboť soudním rozhodnutím mu výživné vyměřeno nebylo.

12. Matka jako účastnice řízení se ve své výpovědi bránila podanému návrhu. Tvrdila, že děti má ráda a má o ně zájem. Pokud za nimi nejedí, je to z důvodu vzdálenosti i z důvodu sociální situace. Je rozvedená, bydlí u své matky. Příležitostně si vydělává nebo je hlášena u úřadu práce. Zatím nemá finanční prostředky na složení kaucí na nájem bytu. Nedokázala vysvětlit k dotazu navrhovatele, proč s druhem [jméno] za mladšími dětmi byla schopna dojet do vzdálenějšího zařízení a za staršími dětmi nejedí. Opakovala, že se s dětmi vidí, pokud jsou na návštěvě u zletilých sourozenců. Prezentovala svůj zájem o [křestní jméno nezletilého] tím, že v listopadu, když tu byl na krátkém pobytu, zorganizovala jeho vyšetření lékařem a hospitalizaci z důvodu encefalitidy. K opakovaným dotazům matka nedokázala uvést, kde pracovala od doby, kdy jí děti byly odejmuty. V podstatě jde o období dvou let. Uvedla, že pracuje na černo, bez smluv, našetřeno má tak 15- 16 000 Kč. K odsouzení se nechtěla vyjádřit, ani k otázce proč se neodvolala do vydaného rozhodnutí a uloženého trestu, pokud nic nespáchala. Potvrdila, že je v telefonickém kontaktu s odsouzeným [jméno], volají si každý týden. Zatím neví, zda s tímto mužem bude žít až se vrátí z výkonu trestu, ale zatím vztah udržují.

13. Současnou situaci hochů soud zjišťoval ze zprávy Městského úřadu v Kaplici. Vedoucí vychovatelka dětského domova potvrdila dobrou adaptaci dětí v zařízení, chlapci jsou klidní, bezproblémoví, [křestní jméno nezletilého] má zájem se připravovat na budoucí povolání v některém ze středních odborných učilišť, chtěl by se vyučit automechanikem nebo opravářem zemědělských strojů. Má však vážné problémy s učivem. Chlapec je ochotný. Aktuálně [křestní jméno nezletilého] musí dodržovat klidový režim. Děti jsou v zařízení v kontaktu s polorodými sourozenci [příjmení]. S matkou v podstatě děti jsou v kontaktu velmi málo a pouze telefonicky, s babičkou se setkali o víkend dvakrát. O hostitelskou péči zájem nemají.

14. Po zhodnocení všech důkazů v řízení provedených soud uzavírá: Oba nezletilí, od roku 2021 [křestní jméno nezletilého] a od roku 2022 [křestní jméno nezletilého], se nacházejí v ústavní výchově, neboť ani jeden z rodičů nebyl schopen zajistit potřebnou péči o nezletilé a zatím nebyly k dispozici další osoby, které by tuto výchovu a péči na potřebné úrovni zajistit mohly. Děti se dostaly do zařízení i v souvislosti s podezřením páchání trestné činnosti na dětech matkou a jejím druhem [jméno]. Protiprávní jednání na dětech a jejího partnera bylo prokázáno pravomocnými rozhodnutími Okresního soudu v Českém Krumlově a Krajského soudu v Českých Budějovicích. Matka toto rozhodnutí nikterak nezpochybnila, proti tomuto rozhodnutí se neodvolala, nechtěla se k němu vyjadřovat. Svou výpověď před soudem nevyvrátila skutečnosti v tomto rozhodnutí deklarované. Ani ostatní údaje zjištěné za období, kdy chlapci jsou v ústavní výchově, zejména údaje o opravdovém zájmu o děti a konkrétní lítost nad protiprávním jednáním. Matka se dětem neomluvila, neplní si odsouzení k odškodnění nemajetkové újmy, s chlapci je v minimálním kontaktu, k čemu se sami chlapci vyjádřili, [křestní jméno nezletilého] o matku žádný větší zájem neprojevil, v zařízení je spokojen, [křestní jméno nezletilého] si rovněž v zařízení nestýská, o styk s matkou má zájem. V případě [křestní jméno nezletilého] při nařízení ústavní výchovy bylo zjištěno, že jde o dítě výrazně výchovně zanedbané, dítě, které potřebovalo odbornou péči, která mu poskytnuta nebyla. U [křestní jméno nezletilého] byly zjištěny velké základní nedostatky ve vzdělání, které mu do současné doby ovlivňují prospěch a jeho školní prosperitu.

15. Podle § 865 obč. zákoníku oba rodiče mají stejnou rodičovskou odpovědnost.

16. Podle § 871 obč. zákoníku zneužívá-li rodič svou rodičovskou odpovědnost nebo její výkon, anebo svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud její rodičovské odpovědnosti zbaví.

17. Podle § 871 odst. 2 obč. zákoníku spáchá-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestní čin nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu nebo spáchá-li

rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce, pomocník nebo organizátor trestného činu spáchaného jeho dítětem soud zvláště posoudí, nejsou-li tu důvody pro zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti.

18. Po provedeném dokazování soud rozhodl v souladu s návrhem a zbavil matku rodičovské odpovědnosti k synovi [jméno] a k synovi [jméno]. Soud si je vědom toho, že zbavení rodičovské odpovědnosti je nejzávažnější sankční opatření, které může soud učinit jen v případě nejzávažnějších pochybení a projevů rodičů namířených proti zájmům dítěte, v rozporu s cílem výchovy a nejvýznamnějším způsobem tyto zájmy poškozující. V konkrétním případě skutková podstata ustanovení § 871 odst. 2 obč. zákoníku je naplněna. Matka se vůči dětem dopustila úmyslné trestné činnosti. Soud je přesvědčen o tom, že nejtvrďší zásah do rodičovské odpovědnosti je na místě. Nejen že matka byla sama aktivní a páchala násilí na dětech, byť bez výraznějších tělesných následků. Tyto následky byly určitě psychické a měly vliv i na nařízení ústavní výchovy. Významné však je to, že matka nebyla schopna děti ochránit, ubránit je před násilím, které na nich páchal její druh. Přestože jí byla nabízena odborná pomoc, oddělené bydlení apod. Zbavení rodičovských práv je jednak prostředkem ochranného charakteru ve vztahu ke nezletilým dětem (aby se zabránilo dalšímu protiprávnímu jednání) a na druhé straně soud musí zvažovat, zda nejde o poškození nejlepšího zájmu dětí, když s ohledem na věk dětí je zřejmé, že mezi matkou a dětmi je vytvořen určitý citový vztah. Jednak na jedné straně stojí právo dítěte být chráněno, na druhé straně právo dítěte na rodinný život, komplexní rozvoj, ať už po stránce hmotné či emocionální. Soud vedle odsouzení matky zjišťoval i současné postoje matky a přístup k dětem a zejména i její postoje k odsouzení pro trestnou činnost na dětech. Matka trestní řízení bagatelizuje, odsouzení rovněž tak. V průběhu jednání neprojevila žádnou lítost na tím, co dětem způsobila. Neuvědomuje si dostatečně, že poškodila jejich zájmy jak po stránce rozumového vývoje, tak po stránce jejich začlenění, způsobila jejich izolaci od rodiny, ohrozila jejich všestranný vývoj. I nadále matka svou rodičovskou odpovědnost zanedbává. Vyživovací povinnost k dětem si neplní, nemá snahu jim poskytnout majetkové odškodnění, zájem o děti je minimální. Soud vnímá nepříznivou sociální situaci matky, nicméně jde o osobu v podstatě mladou, zdravou, matka již dávno mohla stabilizovat svoji situaci, vytvořit si pevné rodinné klima, ve vztahu k dětem být aktivní, nic takového do současné doby se nestalo. Až v poslední době matka deklaruje zájem, který se zatím nejeví jako opravdový, ale vyvolaný soudním řízením. Při úvaze o zbavení rodičovské odpovědnosti soud vyšel i ze stanoviska chlapců. [jméno] bylo řádně vysvětleno, co znamená zbavení rodičovské odpovědnosti, postoje [křestní jméno nezletilého] jsou jednoznačné, ale i [křestní jméno nezletilého] se vyjádřil v tom smyslu, že je mu jedno, kdo o jeho záležitost bude rozhodovat. [křestní jméno nezletilého] se spíše upíná na osobní kontakt s matkou, tento soud nevyloučil. [příjmení] vazba je tady vytvořená, je jisté na místě jí rozvíjet a prohlubovat. Současně i ve vztahu k [jméno], pokud bude mít zájem. Matka i při zbavení rodičovských práv má možnost styku s dětmi, ale jen pod dohledem zařízení či subjektu, u kterého děti budou, aby se eliminovalo případné protiprávní jednání matky ve vztahu k dětem, které už tady bylo a zejména děti, aby byly ochráněny od tohoto jednání.

19. Výrok o nákladech řízení odpovídá ustanovení § 23 z. ř. s. a tomu, že s tímto řízením účastníkům výlohy nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím Okresního soudu v Českém Krumlově.

Český Krumlov 22. listopadu 2023

JUDr. Milena Hrdličková
soudkyně